

УДК 811.111'367.623

МЕЛЬНИЧУК Наталія – кандидат філологічних наук, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58002, Україна (n.melnychuk@chnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8742-1670>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.45.24>

Бібліографічний опис статті: Мельничук, Н. (2021). Емотивні прикметники негативної семантики в англійськомовній картині світу. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 45, 273–283. doi: 10.24919/2522-4565.2021.45.24.

ЕМОТИВНІ ПРИКМЕТНИКИ НЕГАТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Анотація. Дослідження присвячено вивченню особливостей лінгвальних презентацій емоційних станів за допомогою прикметників в англійськомовній картині світу. У роботі запропоновано дослідження семантичних особливостей англійських ад'єктивних емосемізмів негативної семантики, охарактеризовано основні групи та здійснено зіставний аналіз відповідно до їх семантичного наповнення. Мета цієї роботи полягає в установленні семантичних особливостей емотивних ад'єктивних одиниць негативної семантики в англійськомовній картині світу. Ад'єктивні емотивні одиниці, що є матеріалом цієї розвідки, були виокремлені відповідно до мети дослідження – вивчення їхніх семантичних особливостей – із загального вокабуляра прикметників сучасних англійських лінгвістичних словників за допомогою дефініційного та компонентного аналізу. Природа прикметника передбачає можливість його дослідження з погляду суб'єкта, який під час вибору ад'єктива вибирає одну ознаку з багатьох, особливо це стосується емотивних прикметників, що мають самостійне емотивне значення, виражаючи при цьому емоції, почуття та оцінку мовцем навколишньої дійсності. Оскільки словник відображає складну лексичну систему мови як сукупність взаємопов'язаних одиниць, що об'єднуються за принципом ієрархічності, його дефініції відповідають багатьом вимогам, найважливішими серед яких можна назвати вичерпність визначення та врахування семантичних, граматичних і лексичних властивостей слова, тобто його мовної та системної специфіки. Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в роботі вперше здійснено комплексний аналіз семантичних особливостей англійських ад'єктивних одиниць негативної семантики з їх розподілом на групи на основі наявності в їхній семантиці спільних емосем. Диференціація емотивних прикметників на угруповання слів із негативним

значенням відображає особливості їх функціонування в англійськомовній картині світу: ад'єктивні емосемізи негативної семантики становлять значну частину загальної лексики англійської мови та є її важливим компонентом.

Ключові слова: семантика, емосема, ад'єктивний емосемізм, емоція, конотація, мовна картина світу.

MELNYCHUK Nataliia – Candidate of Philological Sciences, Assistant Professor at the Foreign Languages for Natural Sciences Department, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, 2, Kotsyubynsky str., Chernivtsi, 58002, Ukraine (n.melnychuk@chnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8742-1670>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.45.24>

To cite this article: Melnychuk, N. (2021). Emotyvni prykmetnyky nehatyvnoi semantyky v anhliiskomovnij kartyni svitu [Emotive adjectives of negative semantics in the English lingual worldview]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 45, 273–283.* doi: 10.24919/2522-4565.2021.45.24 [in Ukrainian].

EMOTIVE ADJECTIVES OF NEGATIVE SEMANTICS IN THE ENGLISH LINGUAL WORLDVIEW

Summary. *The research is devoted to the study of the peculiarities of linguistic presentations of emotional states with the help of adjectives in the English lingual worldview. The paper offers a study of the semantic features of English adjectival emotive units of negative semantics, characterizes the main groups and performs a comparative analysis according to their semantic content. The purpose of this research is to investigate the semantic features of emotional adjectival units of negative semantics in the English lingual worldview. The adjectival emotional units that are the material of this exploration were separated according to the purpose of the study – the study of their semantic features – from the general vocabulary of adjectives of the modern English linguistic dictionaries with the help of definitional and componential analysis. The nature of an adjective presupposes the possibility of its study from the point of view of the subject who chooses one feature from many when choosing an adjective (especially emotional adjectives) that have independent emotional meaning, expressing emotions, feelings and evaluation of the surrounding reality. And since the dictionary reflects a complex lexical system of language as a set of interconnected units (united by the principle of hierarchy) its definitions meet many requirements, the most important of which are the exhaustive definition and consideration of semantical, grammatical and lexical properties of the word (its linguistic and system specifics). The scientific novelty of the obtained results consists in a contrastive analysis of the semantic features of English adjectival units of negative semantics with their division into groups based on the presence of common emosemes in their semantics. The differentiation of emotional adjectives into groups of words with a negative meaning reflects the peculiarities of their functioning in the English lingual worldview: adjectival*

emotive adjectives of negative semantics make a significant part of the general vocabulary of English and are its important component.

Key words: *semantics, emoseme, emotive adjective, emotion, connotation, lingual worldview.*

Постановка проблеми. Емотивні прикметники в англійськомовній картині світу утворюють складну структуру, сформовану з лексичних одиниць, що є безпосередніми вербальними виразниками емоцій людини, а тому передбачає безперервність зв'язків об'єктів множини поряд із можливістю опису ад'єктивних емосемізмів у всій їхній сукупності без поділу на лексику вираження та лексику опису емоцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Антропоцентричний характер сучасної лінгвістичної парадигми зумовлює значний інтерес учених до проблеми репрезентації емоцій у мові та мовленні. Спроби систематизувати та класифікувати емоційні процеси з лінгвістичного погляду були здійснені багатьма провідними вітчизняними і зарубіжними дослідниками, які, орієнтуючись на різні характеристики лексичних одиниць, зараховували до емотивного фонду мови певні групи слів, утворюючи теорію лексичної емотивності, серед яких найважливішими є такі, як інтегративна концепція (Бабенко, 2000), функціональна концепція лексичної емотивності (Шаховский, 2012) та понятійний підхід до вивчення емотивної лексики (Wierzbicka, 1992). Незважаючи на різноманітність підходів до класифікації емоційних процесів, більшість дослідників відзначає груповий характер емоцій, їхню здатність до об'єднання на основі базових, домінуючих емоційних станів. Дуже часто саме під назвою домінуючої емоції мають на увазі всю групу, причому її добре усвідомлюють носії мови. Ю.Д. Апресян (Апресян, 1995) визначає домінуючі лексеми першого плану, які є найбільш уживаними у певній мові та добре укорінилися у відображеній у ній словесній культурі. Власне домінуючі емоційні стани, на думку деяких лінгвістів, можуть бути подібні між собою за якістю (Шаховский, 2012) і модальністю (Trask, 1999) та відрізнятися за ступенем інтенсивності (Wierzbicka, 1992). Власне вербалізація емоцій у зовнішньому мовленні, для здійснення якої можуть використовуватися мовні засоби (емотивні слова та вирази, що володіють емоційною значущістю) та мовленнєві механізми, є найактуальнішим і найпоширенішим способом їх актуалізації та предметом вивчення сучасної лінгвістики. Мовне втілення психологічного поняття емоцій лінгвісти досліджують уже досить давно, проте очевидним є те, що наука про мову ще не готова дати повний, розгорнутий опис лінгвістичної категорії емотивності (Чернец, 2011, с. 233), адже й досі не розв'язаною залишається низка проблем, серед яких детальнішого розгляду потребує семантичний аспект вивчення мовного втілення емоцій, адже емотивні лексичні одиниці мови з погляду їхньої структури, морфемного складу та способів утворення становлять значний дослідницький інтерес.

Актуальність цієї розвідки зумовлена антропоцентричним напрямом дослідження ад'єктивних емосемізмів і загальним спрямуванням сучасних лінгвістичних студій на вивчення змістового аспекту мови та необхідністю внутрішньомовного аналізу. Контрастивне дослідження емотивних прикметників негативної семантики в англійськомовній картині світу сприяє виявленню таких властивостей лексичної семантики, які відображають специфіку світобачення цього лінгвосоціуму. Запропонований підхід розкриває важливі семантичні зв'язки між елементами похідної емотивної лексики, адже зміна парадигм окремих мовних одиниць уможлиблює розгляд деяких лексичних та семантичних явищ у новому світлі.

Метою статті є установлення семантичних особливостей ад'єктивних емосемізмів негативної семантики в англійськомовній картині світу та аналіз особливостей функціонування окремих лексико-семантичних груп емотивних прикметників. Дослідження особливостей семантичної організації ЛСП емотивних прикметників загалом та ад'єктивних емосемізмів негативної семантики зокрема передбачає виконання таких **завдань**: аналіз семантичних тлумачень, відібраних для дослідження слів на основі їхніх словникових дефініцій; виокремлення спільних смислових компонентів у семантичних тлумаченнях лексем для визначення основних груп; розподіл емотивних прикметників на групи залежно від їхнього семантичного наповнення. Отже, у дослідженні здійснено поетапне виконання визначених метою дослідження завдань з опорою на різноманітні методи. Саме методологічний підхід до матеріалу дослідження, орієнтований на глибинний аналіз мовного спілкування з погляду взаємодії форми та функцій, обов'язково передбачає облігаторну комплексність, адже різноманітні методики, дані суміжних наук і понятійно-теоретичний апарат є необхідними умовами його вивчення та опису (Макаров, 1998, с. 86). Необхідно зазначити, що методи та підходи до вивчення мовного матеріалу, використані в праці, є досить успішними й детально висвітленими у лінгвістичній літературі, а тому їх застосування у дослідженні безпосередньо слугує цілям верифікації семантичного аналізу англійських ад'єктивних емосемізмів та є вагомим критерієм об'єктивності отриманих результатів.

Виклад матеріалу. Емотивний компонент є наслідком відображення емоцій у процесі їх вербалізації та семантизації, його основним структурним елементом виступає сема емотивності, яка обов'язково наявна в ад'єктивних емосемізмах і відображена в їхніх словникових тлумаченнях. Компонентний аналіз, який ми використовуємо у цій розвідці разом з аналізом словникових дефініцій, допомагає виявити емотивний компонент значення в тлумаченнях ад'єктивних лексичних одиниць, причому процедури розкладання лексичних одиниць на компоненти та інтегрування їх у лексико-семантичні групи проведено паралельно, що підтверджує принцип системності мови. Отже, на основі дефініційного та компонентного аналізу словникових тлумачень слів у межах лексико-семантичного поля англійських ад'єктивних емосемізмів виокремлено інтегральні емосеми негативної семантики, такі, як **Anger** (гнів, лють, роздра-

тування), **Fear** (страх, трепет) та **Sadness** (сум, смуток, зневіра). Саме вони є інтегральними та домінуючими для ядерних груп ад'єктивних одиниць негативної семантики, тож доцільно розглянути особливості їх функціонування в англійськомовній картині світу.

Емоція гніву є однією з найважливіших у психології, саме тому її мовне втілення характеризується великою кількістю лексичних одиниць, що слугують для її вираження: «види гніву є не конкретними випадками тієї самої моделі, а її варіантами» (Lakoff, 1987, с. 217). Емотивна частина англійськомовної картини мови використовує різноманітні мовні засоби для позначення емоції гніву, а тому ад'єктивні емотиви у структурі ЛСП ад'єктивних емосемізмів виражають різний ступінь інтенсивності почуття, яке вони передають. До ЛСП прикметників з емосемою Anger належать такі ад'єктиви, як *acrimonious* (full of anger, arguments and bad feeling (CALD)), *aggressive* (behaving in an angry and violent way towards another person (CALD)), *aggrieved* (unhappy and angry because of unfair treatment (OALD)), *annoyed* (angry (CCADE)), *apoplectic* (extremely and obviously angry, or in a state of violent excitement, usually caused by great anger (CALD)), *berserk* (very angry or out of control (OALD)), *bitter* (expressing a lot of hate and anger (MED)), *blistering* (extremely angry and hurtful (MED)), *choleric* (very angry or easily annoyed (LDCE)) та ін.

Спільним семантичним центром групи є емосема Anger, яка загальна для всіх її одиниць, адже вона є прототиповою для вираження емоції гніву в англійській мові. Своєю чергою, основним словом-ідентифікатором, що відображає досліджувану групу у структурі ЛСП емотивних прикметників, є ад'єктив *angry* (*розгніваний, роздратований*). Цей емосемізм є номінацією спільного семантичного компонента групи – емоції гніву. Оскільки це ключовий елемент групи, на основі якого об'єднують її члени, то дослідження його семантичного наповнення є принципово важливим. Отже, прикметнику *angry* притаманні такі значення: 1) having strong feelings about sth that you dislike very much or about an unfair situation (OALD); 2) when you are angry, you feel strong dislike or impatience about something (CCADE); 3) having a strong feeling against someone who has behaved badly, making you want to shout at them or hurt them (CALD); 4) very annoyed (MED); 5) feeling strong emotions which make you want to shout at someone or hurt them because they have behaved in an unfair, cruel, offensive etc way, or because you think that a situation is unfair, unacceptable etc (LDCE). Ці трактування дають змогу сформулювати загальне визначення основного слова-ідентифікатора групи: feeling or showing anger or strong dislike about someone or something and wanting to hurt them. У цьому визначенні відображено семантичні характеристики, властиві одиницям усієї групи: вираження почуття гніву та бажання нашкодити іншому.

Ад'єктивні одиниці на позначення емоції гніву в англійськомовній картині світу містять виключно негативну конотацію, адже гнів носії мови розцінюють як негативну, небажану та неконтрольовану емоцію. ЛСП прикметників з емосемою Anger є досить чисельною, а тому поділена на декілька підгруп,

утворених на основі доміантних ад'єктивних емосемізмів, які описують різновиди емоції гніву залежно від її інтенсивності: *exasperated* (розгніваний, озлоблений), *irritated* (роздратований, сердитий), *outrageous* (розлючений, скажений), *envious* (зздрісний), *disgusted* (який відчуває відразу). Своєю чергою, ці підгрупи розподіляють на відповідні синонімічні ряди, що містять у своїй структурі негативну оцінку та відображають емоцію гніву опосередковано, позначаючи її другорядний прояв: *exasperated*: *frustrated* (розчарований, розгніваний); *irritated*: *agitated* (збуджений, занепокоєний), *aggravated* (роздратований, розгніваний), *annoyed* (незадоволений, розсерджений), *grouchy* (незадоволений, буркотливий), *grumpy* (сердитий, дратівливий); *outrageous*: *bitter* (злий, запеклий), *disliking* (який відчуває неприязнь), *ferocious* (жорсткий, лютий), *infuriating* (лютий, шалений), *hateful* (сповнений ненависті, злобний), *hostile* (ворожий, неприязний), *resentful* (ображений; обурений), *scornful* (презирливий, зневажливий), *spiteful* (злобний; недобррозичливий, зловтішний, злопам'ятний; уїдлиий), *vengeful* (мстивий), *wrathful* (гнівний, розлючений); *disgusted*: *contemptuous* (презирливий), *loathsome* (протиний, огидний); *envious*: *jealous* (зздрісний).

Варто зазначити, що емоція гніву є доволі складною за своєю структурою, а тому природа її мовного втілення у складі ЛСП емотивних прикметників відображає особливості цього емоційного стану в англійськомовній картині світу: ад'єктивні емосемізми описують почуття глибокого невдоволення мовця певною невдачею, образою чи несправедливістю, цим самим об'єднуючи цю групу з назвами інших негативних емоцій, які можуть бути її безпосереднім результатом.

Однією з найсильніших емоцій у людській природі визнано емоцію страху, причому інтенсивність її дії може бути як несподіваною та недовготривалою, так і постійною. Часто ця емоція супроводжується хвилюванням і належить до негативних емоційних станів, оскільки її вплив на психічний та фізичний стан людини є, безсумнівно, згубним: загальновідомим є той факт, що «сум» і «страх» є негативними емоціями, які активно взаємодіють одна з одною (Красных 2012, с. 78). Ступінь інтенсивності мовної реалізації емоції страху безпосередньо залежить від оцінки реальності, її причин, які бувають емоційні (наприклад, такі негативні емоції, як злість чи лють, можуть викликати страх); часові (роздуми про майбутнє супроводжуються страхом перед невідомістю чи минулим, пов'язаним із негативним досвідом, наслідком якого був страх); прагматичні (охоплюють страх перед надприродним, порушниками закону тощо) та спричинені певними подіями, такими як невдачі, смерть близьких тощо.

Походження емоції страху пов'язане з природними явищами та результатами людської поведінки, проте сучасна наука розглядає «страх» як полісемантичну лексему, яка є доміантом емоції та якій властивий синонімічний ряд: «жах», «побоювання», «трепет», «осторога», «паніка» тощо (Изард, 2007, с. 85). Тож усі відтінки цієї емоції об'єднані оцінкою ситуації як невідомої, а тому

потенційно небезпечної для мовця, супроводжуваної також типовими фізіологічними реакціями, адже від страху можна втекти або завмерти. Вербалізацію страху в англійській мові описано А. Вежбицькою так: «Суб'єкт боїться, тобто почуває себе так, як почуває себе людина, яка думає, що з нею може трапитися щось погане... коли хоче щось зробити, щоб цього не сталося... коли думає, чого не може зробити, щоб цього не сталося... коли думає, що не може зробити нічого, щоб цього не сталося» (Wierzbicka, 1992, с. 359). В.Ю. Апресян визначає страх як «неприємне відчуття, коли хтось сприймає або уявляє щось, що він оцінює або відчуває як дуже небезпечно для себе; тоді душа людини відчуває щось подібне до того, що відчуває її тіло, коли йому холодно; тіло реагує на це як на холод; тому, хто відчуває це почуття, хочеться стати непомітним; якщо відчуття небезпеки посилюється, він може втратити контроль над своєю поведінкою та побігти або закричати...» (Апресян, 1995, с. 453).

Ад'єктивні лексичні одиниці, що описують, називають та виражають страх в англійськомовній картині світу, відрізняються інтенсивністю вияву цього почуття, джерелом його виникнення та причиною. Англійські прикметники на позначення емоції страху систематизують у відповідну групу, одиниці якої об'єднані на основі властивих їм системних зв'язків. Цій групі притаманна видова лексико-семантична спільність її складових одиниць, до яких належать такі ад'єктиви, як *afraid* (feeling fear, or feeling worry about the possible results of a particular situation (CALD)); *alarming* (causing worry or fear (CCADE)); *blood-curdling* (causing a feeling of extreme fear (CALD)); *dauntless* (showing determination and no fear (MED)); *fearless* (having no fear (OALD)); *formidable* (causing you to have fear or respect for something or someone because they are large, powerful or difficult (CALD)); *frightened* (feeling fear or worry (LDCE)); *frightening* (making you feel fear (MED)); *creepy* (causing an unpleasant feeling of fear or slight horror (OALD)); *frozen* (unable to move because of a strong emotion such as fear or horror (OALD)) та ін.

Основним семантичним елементом групи є емосема Fear, яка є конкретним виявом архісеми Emotion ЛСП емотивних прикметників. Словом-ідентифікатором ЛСГ ад'єктивних емосемізмів на позначення емоції страху в англійськомовній картині світу є прикметник *fearful* (*страшний, жахливий*). Цей емосемізм є ключовим елементом групи, відображенням її основного смислу, а тому його семантика зводиться до таких значень: 1) nervous and afraid; terrible and frightening; extremely bad (OALD); 2) if you are fearful of something, you are afraid of it; fearful is used to emphasize that something is very bad (CCADE); 3) frightened that something bad might happen; extremely bad; very frightening (LDCE); 4) frightened (MED); 5) frightened or worried about something; very bad (CALD). За допомогою словникових дефініцій можна встановити загальне значення цієї лексеми: causing or full of fear, afraid, frightened or nervous. Отже, у семантиці слова-ідентифікатора відображено характерні особливості семантичного наповнення всієї групи: сповнений страхом, наляканий або знервований.

Ця семантика є основою для розподілу всього масиву ад'єктивів з емосемою Fear на дві основні підгрупи, утворені на основі таких домінантних прикметників, як *horror-stricken* (нажаханий, охоплений страхом) та *nervous* (знервований, боязкий). Ці підгрупи емотивних прикметників демонструють повну лексичну співвіднесеність із центром групи та дають змогу адекватно реконструювати модель емоційного стану страху в англійськомовній картині світу. Своєю чергою, відповідні до груп семантичні ряди об'єднуються на основі ад'єктивних лексичних одиниць, які відіграють другорядну роль під час вираження емоції страху та є більш віддаленими від центру групи: *horror-stricken*: *alarmed* (наляканий, стурбований), *frightened* (переляканий), *hysterical* (істеричний), *panic-stricken* (охоплений панікою), *shocked* (шокований), *dreadful* (жахливий, страшний), *terror-stricken* (охоплений жахом); *nervous*: *anxious* (стривожений, занепокоєний), *apprehensive* (який побоюється, який відчуває тривогу, побоювання), *distressed* (стривожений), *tensed* (напружений, стурбований), *uneasy* (занепокоєний, стривожений), *worried* (схвильований).

Отже, ад'єктивні емосемізми на позначення емоції страху активно функціонують в англійськомовній картині світу та використовуються в ній із метою опису негативного емоційного стану мовця у ситуаціях, що сприймаються як потенційно небезпечні для його спокою чи безпеки. Варто відзначити, що ад'єктивна лексика англійської мови має великі можливості для передачі емоції страху як специфічного емотивного стану в його найтонших смислових відтінках.

Однією з найпоширеніших негативних базових емоцій людини більшість психологів визнає емоцію суму. Її характеризують такі ознаки, як поганий настрій, тужливі відчуття та болісні переживання. І хоча емоція суму базується на негативних для її суб'єкта відчуттях, деякі психологи стверджують про її позитивну роль у повсякденному житті людини: «Чи були би ми здатні сформувати міцні, стійкі зв'язки з людьми та чи дорожили б ними, цінували б їх, якби вірогідність розриву цих зв'язків не викликала б у нас сум?» (Изард, 2007, с. 196). Основною причиною суму є почуття втрати, яка може бути реальною чи вигаданою, проте завдяки їй людина розуміє, що не все гаразд у ній самій або у світі, тим самим стимулюючи себе до аналізу й оцінки ситуації та до пошуку виходу (Изард, 2007, с. 208). Отже, психологічні причини емоції суму охоплюють велику кількість проблемних ситуацій життя, пов'язаних із неможливістю задоволення важливих життєвих потреб.

В англійськомовній картині світу цей емоційний стан репрезентують відповідні лексичні одиниці, серед яких виокремлюють ад'єктивні одиниці, що об'єднують ЛСГ на основі спільної емосеми Sadness. До таких ад'єктивів належать: *affecting* (causing a strong emotion, especially sadness (CALD)); *blue* (feeling or showing sadness (MED)); *dolorous* (sad, or causing sadness or emotional suffering (CALD)); *heartbreaking* (causing extreme sadness (LDCE)); *heartrending* (causing great sympathy or sadness (OALD)); *inconsolable* (impossible to comfort because of great sadness or unhappiness (CALD)); *melancholic* (expressing feelings

of sadness (CCADE); *moved* (having strong feelings of sadness or sympathy, because of something someone has said or done (CALD) та ін.

Основним семантичним елементом цієї групи є емосема Sadness, на основі якої виокремлюють лексему-ідентифікатор ЛСГ ад'єктивних емосемізмів на позначення емоції суму – *sad* (сумний, засмучений). Цей прикметник є центральним словом групи, а його семантична структура виглядає так: 1) *unhappy or sorry; not satisfactory or pleasant* (CALD); 2) *if you are sad, you feel unhappy, usually because something has happened that you do not like; a sad event or situation is unfortunate or undesirable* (CCADE); 3) *a feeling of being unhappy, especially because something bad has happened* (OALD); 4) *feeling unhappy, especially because something bad has happened; making you feel unhappy* (MED); 5) *not happy, especially because something unpleasant has happened; a sad event, situation etc makes you feel unhappy* (LDCE). Проведений дефініційний аналіз дає змогу виокремити загальне значення основної лексеми-репрезентатора групи: *feeling unhappy or sorry because something unpleasant has happened*. Це визначення відображає характерні особливості семантики всієї групи: нещасний або засмучений через неприємну подію, що трапилася.

ЛСГ прикметників на позначення емоції суму в англійській мові характеризує сукупність парадигматичних зв'язків між елементами, об'єднаними між собою у підгрупи, характерною особливістю яких є організація на основі таких доміантних ад'єктивів: *disappointed* (розчарований, зневірений), *neglected* (забутий, занедбаний), *shameful* (ганебний), *hurtful* (образливий, який ранить), *sorrowful* (смутий, скорботний), *sympathetic* (співчутливий). Ці лексеми створюють базис для формування основних підгруп ад'єктивних емосемізмів у межах досліджуваної групи, які поділяють на відповідні синонімічні ряди, що об'єднуються у мовні сукупності на основі семантичної близькості своїх одиниць: *disappointed*: *dismayed* (стривожений), *displeased* (невдоволений); *neglected*: *alienated* (відчужений), *isolated* (ізольований), *loneliness* (самотній), *rejected* (відкинутий, неприйнятий), *homesick* (який тужить за домівкою), *defeated* (що зазнав поразки), *dejected* (зневірений, пригнічений), *insecure* (невпевнений), *embarrassed* (зніяковілий), *humiliated* (принижений), *insulted* (ображений, скривджений); *sorrowful*: *desperate* (відчайдушний), *depressed* (пригнічений; засмучений), *hopeless* (безнадійний, безвихідний), *gloomy* (сумний, гнітючий), *glum* (похмурий, сумний), *unhappy* (нещасливий), *grievous* (сумний, болісний), *woeful* (печальний, сумний), *miserable* (жалюгідний, нещасний), *melancholic* (меланхолійний); *shameful*: *guilty* (що відчуває провину), *regretful* (що кається), *remorseful* (що жалкує); *hurtful*: *agonized* (розпачливий, страждальний), *suffering* (що страждає, мучиться), *anguished* (болісний, мученицький); *sympathetic*: *pitiful* (співчутливий, жалісливий).

Отже, вербальна репрезентація психологічного емотивного стану суму в англійськомовній картині світу є найбільшим угрупованням у межах ЛСП емотивних прикметників, яке відображає основні характеристики та специфічні особливості носіїв мови, адже психологічні причини емоції суму охоплюють

велику кількість проблемних ситуацій життя, пов'язаних із неможливістю задоволення важливих життєвих потреб.

Висновки. Проаналізований матеріал дає підстави висувати, що ад'єктиви є найчастіше основними лексичними виразниками саме негативної оцінки, яка не є зовнішньою ознакою, а входить у структуру лексичного значення емотивного прикметника, уживаного в мові з метою опису незадоволення суб'єкта. До інтегральних емосем, що належать компонентам емотивних прикметників негативної семантики та є домінантними для лексем-репрезентаторів основних груп, належать такі семи, як Anger (гнів, лють, роздратування), Fear (страх, трепет), Sadness (сум, смуток, зневіра). На основі присутності цих сем у семантиці ад'єктивних емосемізмів вони безпосередньо об'єднані в основні лексико-семантичні групи емотивних прикметників негативної семантики в англійськомовній картині світу. Англійські ад'єктивні емосемізми становлять значний дослідницький інтерес, а тому перспективи подальших розвідок із цього питання полягають у глибинному аналізі лінгвостилістичних особливостей цього пласту лексики.

ЛІТЕРАТУРА

- Апресян В.Ю.** Метафора в семантическом представлении эмоций. *Избранные труды. Интегральное описание языка и системная лексикография*. Москва, 1995. С. 453–465.
- Бабенко Л.Г.** Лингвистический анализ художественного произведения. Екатеринбург, 2000. 340 с.
- Изард К.Э.** Психология эмоций. Санкт-Петербург : Питер, 2007. 464 с.
- Красных В.В.** Этнопсихолингвистика и лингвокультурология : курс лекций. Москва : Гнозис, 2012. 284 с.
- Макаров М.Л.** Интерпретативный анализ дискурса в малой группе. Тверь, 1998. 200 с.
- Чернец О.Я.** Проблемы эмотивности и коннотации. *Некоторые вопросы общего и частного языкознания* : межвуз. сб. науч. трудов. Пятигорск, 2011. С. 233–241.
- Шаховский В.И.** Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Москва : ЛКИ, 2012. 208 с.
- Lakoff G.** The cognitive model of anger inherent in American English. *Cultural models in language and thought*. Cambridge : Cambridge University Press, 1987. P. 195–221.
- Trask R.L.** Key Concepts in Language and Linguistics. Routledge, 1999. 256 p.
- Wierzbicka A.** Semantics, Culture, and Cognition : Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations. Oxford University Press, 1992. 478 p.

REFERENCES

- Apresjan, V.Ju.** (1995). *Metafora v semanticheskom predstavlenii jemocij. Izbrannye trudy. Integral'noe opisanie jazyka i sistemnaja leksikografija [Metaphor in the semantic representation of emotions. Selected Works. Integral description of the language and systemic lexicography]*. Moscow [in Russian].
- Babenko, L.G.** (2000). *Lingvisticheskij analiz khudozhestvennogo proizvedeniya [Linguistic analysis of a work of art]*. Ekaterinburg [in Russian].

- Izard, K. Je.** (2007). *Psihologija jemocij [The psychology of emotions]*. Saint-Petersburg : Piter [in Russian].
- Krasnyh, V.V.** (2012). *Jetnopsiholingvistika i lingvokul'turologija : kurs lekcij [Ethnopsycholinguistics and cultural linguistics: a course of lectures]*. Moscow : Gnozis [in Russian].
- Makarov, M.L.** (1998). *Interpretativnyj analiz diskursa v maloj gruppe [Interpretive analysis of discourse in a small group]*. Tver' [in Russian].
- Chernec, O.Ya.** (2011). *Problemy ehmotivnosti i konnotacii. Nekotorye voprosy obshchego i chastnogo yazykoznaniya [Problems of emotivity and connotation. Some questions of general and specific linguistics]*. Pyatigorsk [in Russian].
- Shahovskij, V.I.** (2012). *Kategorizaciya ehmocij v leksiko-semanticheskoj sisteme yazyka [Categorization of emotions in the lexico-semantic system of the language]*. Moscow [in Russian].
- Lakoff, G.** (1987). *The cognitive model of anger inherent in American English. Cultural models in language and thought*. Cambridge University Press [in English].
- Trask, R. L.** (1999). *Key Concepts in Language and Linguistics*. Routledge [in English].
- Wierzbicka, A.** (1992). *Semantics, Culture, and Cognition : Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations*. Oxford University Press [in English].